

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJOS
EKONOMIKOS POLITIKOS GRUPĖ**

PAŽYMA

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS APLINKOS MONITORINGO ĮSTATYMO NR. VIII-529 2, 5,
7, 8, 9, 10, 11 IR 12 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO, LIETUVOS RESPUBLIKOS
APLINKOS APSAUGOS ĮSTATYMO NR. I-2223 6, 25, 26 IR 57 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO
ĮSTATYMO, LIETUVOS RESPUBLIKOS RADIACINĖS SAUGOS ĮSTATYMO NR. VIII-1019 5,
6, 23, 28 STRAIPSNIŲ, 1 IR 2 PRIEDŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO, LIETUVOS RESPUBLIKOS
BRANDUOLINĖS SAUGOS ĮSTATYMO NR. XI-1539 25 STRAIPSNIO PAKEITIMO
ĮSTATYMO, LIETUVOS RESPUBLIKOS BRANDUOLINĖS ENERGIJOS ĮSTATYMO NR. I-
1613 2 IR 11 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO, LIETUVOS RESPUBLIKOS
ADMINISTRACINIŲ NUSIŽENGIMŲ KODEKSO 589 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO
PROJEKTŲ (TOLIAU KARTU – ĮSTATYMŲ PROJEKTAI) PATEIKIMO LIETUVOS
RESPUBLIKOS SEIMUI
(TAP NR. 20-1192(2)) (TAIS NR. 20-9691(2))**

2020-07-24 Nr. NV-2051

Vilnius

1. Projektų rengėja – Aplinkos ministerija (kartu su Sveikatos apsaugos ministerija ir Radiacinės saugos centru).

2. Projektų tikslas – įgyvendinti Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2020 m. balandžio 29 d. pasitarimo sprendimą dėl Aplinkos apsaugos agentūros (toliau – AAA) ir Radiacinės saugos centro (toliau – RSC) atliekamų funkcijų radiologinio monitoringo srityje optimizavimo.

3. Dabartinė situacija:

- AAA vykdo valstybinį radiologinį aplinkos monitoringą, kuris yra sudėtinė valstybinio aplinkos monitoringo dalis;
- AAA vykdo aplinkos komponentų tyrimus aplinkos oro ir paviršinio vandens, administruoja automatinį radiologinių matavimų – ankstyvojo perspėjimo RADIS sistemą ir ARGOS prognozavimo sistemą, išduoda laboratorijoms leidimus taršos šaltinių išmetamų į aplinką teršalų ir jų aplinkos elementuose tyrimams, įskaitant ir leidimus radionuklidų aktyvumo koncentracijų aplinkoje tyrimams;
- RSC atlieka valstybinio radiologinio monitoringo tyrimus (maisto produktų ir jų žaliavų, geriamojo vandens, kritulių, dirvožemio ir aplinkos gama dozės ekvivalento) ir pagal visus valstybinio aplinkos radiologinio monitoringo duomenis (įskaitant ir pateiktus AAA) vertina poveikį visuomenės sveikatai ir gyventojų apšvitai.
- AAA ir RSC teikia savo gautų rezultatų ataskaitas Lietuvos visuomenei ir Europos Komisijai;
- AAA ir RSC vykdomos funkcijos nesidubliuoja, tačiau dėl esamų funkcijų pasiskirstymo (RSC atsakingas už pasiūlymų dėl skubiųjų ir ankstyvųjų apsaugomųjų veiksmų taikymo teikimą, o jie tiekiami ir remiantis AAA informacija) ilgiau užtruktų reagavimas į avarijas;
- Sukoncentravus pajėgumus vienoje vietoje, RSC galėtų operatyviau reaguoti ir priimti reikiamus sprendimus, koordinuoti veiksmus su kitomis institucijomis (Valstybine atominės energetikos saugos inspekcija, Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamentu ir kt.).

4. Projekto esmė:

- Įstatymų projektais **siekama** AAA vykdomas radiologinio monitoringo (valstybinio, savivaldybių ir ūkio subjektų) organizavimo, atlikimo, priežiūros ir ankstyvojo perspėjimo sistemos RADIS ir ARGOS prognozavimo sistemos administravimo funkcijas perduoti RSC;
- patikslinti Sveikatos apsaugos ministerijos kompetenciją pavedant jai nustatyti su aplinkos radiologinio monitoringo įgyvendinimu susijusias tvarkas;
- nustatyti RSC kompetenciją perėmus aplinkos radiologinio monitoringo (valstybinio,

savivaldybių ir ūkio subjektų) organizavimo, atlikimo, priežiūros ir ankstyvojo perspėjimo sistemos RADIS ir ARGOS prognozavimo sistemos administravimo funkcijas;

- patikslinti Aplinkos ministerijos ir AAA kompetenciją perdavus aplinkos radiologinio monitoringo (valstybinio, savivaldybių ir ūkio subjektų) organizavimo, atlikimo, priežiūros ir ankstyvojo perspėjimo sistemos RADIS ir ARGOS prognozavimo sistemos administravimo funkcijas, šioms institucijoms nustatytą kompetenciją aplinkos radiacinės saugos ir branduolinės saugos srityse;
- suderinti susijusias keičiamų įstatymų nuostatas.

Projekto nauda ir įgyvendinimo kaštai:

- Numatomas teigiamas funkcijų optimizavimo poveikis;
- Branduolinių ir radiologinių avarijų atveju:
 - užtikrinamas operatyvus ir kokybiškas rekomendacijų dėl skubiųjų ir ankstyvųjų apsaugomųjų veiksmų gyventojams taikymo pateikimas, kas ypač aktualu įvykus avarijai Baltarusijos atominėje elektrinėje (preliminariais skaičiavimais, rekomendacijų pateikimo laikas sutrumpėtų iki 1,5–2 val.);
 - užtikrinamas kokybiškas ir operatyvus integralių radiologinių tyrimų organizavimas, atlikimas ir jų rezultatų pateikimas, būtinas sprendimams dėl skubiųjų ir ankstyvųjų apsaugomųjų veiksmų taikymo įvykus branduolinei ar radiologinei avarijai, šios avarijos padarinių šalinimo.
- Optimizuojamos dviejų institucijų vykdomos funkcijos, todėl sumažės administracinė našta, bus taupomi materialiniai ir finansiniai ištekliai (efektyviau išnaudojama tyrimams naudojama įranga, užtikrinamas pakankamas specialistų skaičius budėti ir reaguoti įvykus branduolinei ar radiologinei avarijai, nedidinant skirtų pareigybių skaičiaus);
- Numatoma, kad 2021 m. I ketv. RSC reikės 17 tūkst. eurų perkeltos ankstyvojo perspėjimo sistemos RADIS ir ARGOS prognozavimo sistemos įrangai įdiegti (prijungti prie parengtų ventiliacinės, vandentiekio ir dujų sistemų) ir parengti dirbti.

5. Derinimas:

- Derinimo metu gautos pastabos ir pasiūlymai iš Teisingumo ministerijos, Energetikos ministerijos, Ekonomikos ir inovacijų ministerijos, Valstybinės atominės energetikos saugos inspekcijos. Į daugelį pateiktų pastabų ir pasiūlymų atsižvelgta (derinimo pažyma pateikta). AAA, aptarus jos pateiktas pastabas, pastabas atsiėmė;
- Vidaus reikalų ministerija, Švietimo, mokslo ir sporto ministerija, Aplinkos apsaugos departamentas prie Aplinkos ministerijos informavo, kad pastabų ir pasiūlymų neturi, Lietuvos savivaldybių asociacija išvados nepateikė;
- Įstatymų projektai aptarti 2020 m. liepos 21 d. tarpinstituciniame pasitarime;
- Įstatymų projektai patikslinti pagal tarpinstituciniame pasitarime pateiktus pasiūlymus bei Teisės grupės pateiktas (išvada 2020-07-05 išvada Nr. NV-1981) pastabas ir pasiūlymus.

6. Atitikimas Vyriausybės programos nuostatoms – Įstatymų projektai neprieštarauja Septynioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programai, kuriai pritarta Lietuvos Respublikos Seimo 2016 m. gruodžio 13 d. nutarimu Nr. XIII-82 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos“.

7. Dalykinio vertinimo išvada. Atsižvelgiant į tarpinstituciniame pasitarime priimtus sprendimus, siūlytina klausimą svarstyti Vyriausybės posėdyje (A dalyje).

Ekonomikos politikos grupės vyresnioji patarėja

Jurgita Gaižiūnienė

Jurgita Gaižiūnienė, tel. 8 706 63780, el. p. jurgita.gaiziuniene@lr.lt